

TEISĖS AKTO

„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO 2011 M. LAPKRIČIO 11 D. ĮSAKYMO NR. V-964
„DĖL VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“

PAKEITIMŲ PAAIŠKINIMAS

2022 m. rugsėjo 8 d. Nr. V-1429
Vilnius

1. Pakeistas 1 punktas:

„1. Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato vaikų maitinimo, vykdomo ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas vykdančiose įstaigose (toliau – mokyklos), vaikų poilsio stovyklose, teikiančiose apgyvendinimo paslaugas (toliau – poilsio stovyklos), vaikų stacionariose socialinių paslaugų įstaigose (toliau – **vaikų** socialinės globos namai), reikalavimus.“

Paaiškinimas – patikslintas punktas, kad Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas nustato reikalavimus ***vaikų socialinės globos namuose, o ne socialinės globos namuose.***

2. Pakeistas 5.8 papunktis:

„5.8. Tausojantis patiekalas – maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas **konvekcijos režimu konvekciniame krosnelėje**, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tausojantiems patiekalams nepriskiriami tarkuotų bulvių patiekalai.“

Paaiškinimas – nereikalaujama maistą ruošti konvekciniame krosnyje, galima naudoti įprastą orkaitę, kurioje yra konvekcijos režimas.

3. Pakeistas 10 punktas:

„10. Sudarant sutartis dėl vaikų maitinimo paslaugų teikimo mokyklose, poilsio stovyklose ar vaikų socialinės globos namuose (toliau – Sutartis) turi būti numatyta atsakomybė už maitinimo organizavimo patalpų higienos ir Tvarkos aprašo reikalavimų užtikrinimą, taip pat vaikų maitinimo paslaugos teikimo organizavimas karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio laikotarpiu ir kai vaikui skirtas mokymas namuose, vadovaujantis Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. V-1405 „Dėl Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas Nr. V-1405). **Mokyklų, dalyvaujančių Vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programoje, Sutartyje turi būti numatyta atsakomybė už šios programos maisto produktų tvarkymą (plovimas, saugojimas ir pan.).** Sutartys nesudaromos su į Nepatikimų maisto tvarkymo subjektų sąrašą, skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos interneto svetainėje, įtrauktais maitinimo paslaugų teikėjais. Maitinimo paslaugos teikėjas turi organizuoti visų vaikų, norinčių gauti šią paslaugą, maitinimą. Jei sudaroma sutartis su vaiko atstovais pagal įstatymą dėl vaiko maitinimo iš namų atsineštu maistu, už maisto saugą ir kokybę atsako vaiko atstovai pagal įstatymą. Sutartyje dėl vaiko maitinimo iš namų atsineštu maistu turi būti nuostata apie draudžiamus atnešti maisto produktus, išvardytus Tvarkos aprašo 19 punkte. Sutartis dėl vaiko maitinimo iš namų atsineštu maistu turi teisę sudaryti ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas įgyvendinančios įstaigos, veiklą vykdančios lauko sąlygomis (toliau – lauko darželiai), arba kuriose ugdomi vaikai, kuriems reikalingas pritaikytas maitinimas, taip pat ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas įgyvendinančios įstaigos, veiklą vykdančios karantino, ekstremalių situacijų, ekstremalių įvykių, įvykių metu.“

Paaiškinimas – maitinimo paslaugų sutartyje turi būti numatyta, kas atsakingas už programos produktų tvarkymą.

4. Pakeistas 14 punktas:

„14. Vaikų maitinimas organizuojamas valgyklose ir kitose vaikams higieniškai maitinti tinkamose patalpose ar vietose laikantis maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 852/2004, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakyme Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2021 „Maisto higiena“ patvirtinimo“ (toliau – HN 15:2021) ~~„Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 9 d. įsakyme Nr. V-168 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 26:2006 „Maisto produktų mikrobiologiniai kriterijai“ (toliau – HN 26:2006) patvirtinimo“)~~ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 2 d. įsakyme Nr. V-417 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 16:2011 „Medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, specialieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – HN 16:2011), ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie švaraus stalo.“

Paaiškinimas – panaikintas įsakymo išplėstinis pavadinimas, kadangi panaikinta higienos norma HN 26:2006.

5. Pakeistas 22.8 papunktis:

„22.8. **daržovės daržovių** (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 patiekalo svorio. Jei vaikai maitinimų metu turi galimybę patys įsidėti maisto, šio papunkčio nuostatos netaikomos;“.

Paaiškinimas – skaičiuojamas visas bendras daržovių kiekis esantis patiekale pvz.: jei patiekiamas varškės ir cukinijų apkepas su morkų salotomis – skaičiuojamas bendras cukinijų ir morkų svoris.

6. Pakeistas 25.1 papunktis:

„25.1. **einamosios dienos** valgiaraščiai (nurodant visus faktiškai patiekiamus maisto produktus, patiekalus, gėrimus ir užkandžius), išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančiose įstaigose, kuriose valgiaraščiai skelbiami vaikų priėmimo-nusirengimo patalpoje;“.

Paaiškinimas – patikslinama, kad turi būti skelbiamas **einamosios dienos valgiaraštis**. Nebūtina skelbti viso valgiaraščio (bet esant poreikiui, galima skelbti 15 ar 20 dienų valgiaraščius).

7. Pakeistas 28 punktas:

„28. Jei mokykloje maitinami suaugę asmenys, jiems mokykloje turi būti patiekiami Tvarkos aprašo reikalavimus atitinkantys maisto produktai ar patiekalai ~~vaikų maitinimo metu.~~“

Paaiškinimas – ugdymo įstaigos darbuotojams, pašaliniam asmenims negali būti tiekiami maisto produktai ar patiekalai neatitinkantys Tvarkos aprašo reikalavimų.

8. Pakeistas 30.1 papunktis:

„30.1. vaikai iki 1 metų amžiaus maitinami pagal individualius valgiaraščius, raštu suderintus su vaiko atstovais pagal įstatymą, sudaromus kas mėnesį pagal Tvarkos aprašo 31 punkte pateiktus reikalavimus, jei gydytojas raštiškai nenurodė kitaip Formoje Nr. E027-1 ~~„Mokinio sveikatos pažymėjimas“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V 951 „Dėl Elektroninės statistinės apskaitos formos Nr. E027-1 „Mokinio sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo (toliau – Forma Nr. E027-1)~~. Valgiaraštyje turi būti nurodytos kiekvieno vaiko maitinimo valandos, motinos pieno ar pradinio (tolesnio) maitinimo kūdikių mišinio (toliau – kūdikių mišinys), kito maisto kiekiai;“.

Paaiškinimas – panaikintas įsakymo pavadinimas, jog nesikartotų informacija Tvarkos apraše.

9. Papildytas naujas 32.7 papunktis:

„32. 1–7 metų amžiaus vaikų maitinimo organizavimas:

32.7. jei vaiko atstovai pagal įstatymą atneša maisto į organizuojamas šventes, atneštas maistas turi atitikti Tvarkos aprašo 19 punkto reikalavimus.“

Paiškinimas – įtrauktas naujas punktas, apibrėžiantis, kad vaiko atstovų *atsineštas maistas į ikimokyklinio ugdymo įstaigoje organizuojamas šventes, turi atitikti Tvarkos aprašo 19 punkto reikalavimus.*

10. Pakeistas 34 punktas:

„Vaikų maitinimo organizavimas mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo programas:

34. Visi pietų metu patiekiami patiekalai turi būti nurodyti valgiaraštyje. Rekomenduojama sudaryti galimybę pasirinkti iš kelių karštųjų pietų patiekalų ir kelių garnyrų. Rekomenduojama sudaryti sąlygas vaikams patiems įsidėti maisto. Vaikams taip pat turi būti sudaryta galimybė atsinešti, laikyti ir maitintis iš namų tą dieną atneštu maistu. Už atnešto maisto saugą ir kokybę atsako vaiko atstovai pagal įstatymą. **Jei vaikai atsineša maisto į mokykloje ar klasėje organizuojamas šventes, rekomenduojama, kad atsineštas maistas atitiktų Tvarkos aprašo 19 punkto reikalavimus.“**

Paiškinimas – maistas, kurį vaikai *atsineša į bendrojo ugdymo įstaigas (mokykloje ar klasėje) organizuojamas šventes rekomenduojama, kad atitiktų Vaikų maitinimo tvarkos aprašo 19 punkto reikalavimus.*

11. Pakeistas 37.2 papunktis:

„37.2. šalti užkandžiai (**patiekiamų šaltų užkandžių sąrašas** suderinamas raštišku vaikų atstovų pagal įstatymą pritarimu (kiekvienų mokslo metų pirmą mėnesį).“

Paiškinimas – patikslinama, jog yra derinamas šaltų užkandžių sąrašas.

12. Pakeistas 43 punktas:

„43. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietų įrengimas ir maisto tvarkymas vaikų socialinės globos namų bendrosiose maisto tvarkymo patalpose, išskyrus vaikų globos namų šeimynas ~~ir neįgalių vaikų dienos socialinės globos centrus~~, maistą gaminančias atskirose virtuvėse, turi atitikti HN 15:2021 reikalavimus. Vaikų socialinės globos namų šeimynų ~~ir neįgalių vaikų dienos socialinės globos centrų~~ virtuvėse, kai šiose įstaigose nėra bendrųjų maisto tvarkymo patalpų, maistas tvarkomas laikantis bendrųjų higienos principų: maistas tvarkomas švarioje vietoje, švariomis rankomis, švariais įrankiais bei įranga, maisto žaliavos gerai nuplaunamos, naudojamas tik HN 24:2017 reikalavimus atitinkantis vanduo, maistas, skirtas valgyti tik apdorotas šiluma, pakaitinamas taip, kad temperatūra jo viduje pasiektų ne mažiau kaip +75 °C, išskyrus patiekalus, kuriems dėl kulinarinių ar technologinių priežasčių numatyta kitokia šiluminio apdorojimo temperatūra, nesuliečiamas per indus, įrankius, įrangą ar rankas karščiu neapdorotas ir apdorotas maistas, maistas kuo trumpiau laikomas ar tvarkomas mikrobams daugintis palankiose temperatūrose (5–60 °C) bei vykdomi kiti maisto produktų ir žaliavų gamintojų nurodymai.“

Paaiškinimas – iš aprašo panaikinta, nes neįgalųjų vaikų dienos socialinės globos centrai yra ne stacionarūs.

13. Pakeistas 46 punktas:

„46. Vaikų maitinimo valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į rekomenduojamas paros normas bei į vaikų buvimo įstaigoje trukmę. Valgiaraščių energinė ir maistinė vertė nuo rekomenduojamų paros normų gali nukrypti ne daugiau nei penkis procentus. **Valgiaraštyje nurodyti ir faktiškai patiekiami maisto produktai ar patiekalai gali skirtis, jei atliekami nereikšmingi vienkartiniai keitimai: vienas maisto produktas ar patiekalas pakeičiamas tos pačios maisto produktų grupės kitu maisto produktu ar patiekalu, kai maistinė vertė nepablogėja, o energinė vertė pasikeičia ne daugiau kaip dešimt procentų. Jei valgiaraštyje tie patys nereikšmingi vienkartiniai keitimai kartojasi, valgiaraštis turi būti pakeistas ir patvirtintas iš naujo.**“

Paaiškinimas – nebūtina patvirtinti valgiaraščio jei atliekami nereikšmingi vienkartiniai keitimai, atkreipiamas dėmesys, kad nepablogėtų maistinė vertė, o energinė vertė nepasikeistų daugiau kaip dešimt procentų (pvz. negavus paukštienos, ją galimą keisti kalakutiena). Jei kartojasi nereikšmingi vienkartiniai keitimai būtina valgiaraštį patvirtinti iš naujo.

14. Pakeistas 1 priedas:

14.1. Pakeistas 2.5 papunktis:

„2.5. ar pagal gydytojo raštiškus nurodymus (Forma Nr. E027-1) organizuojamas pritaikytas maitinimas (Tvarkos aprašo 32.4 papunktis, 38 ir **50** punktai);“

Paaiškinimas – papunktis apie pritaikyto maitinimo organizavimą, **papildytas 50 punktu**, kuriame pažymima, kad: „Visi valgiaraščiai turi būti parengti pagal Tvarkos aprašo 8 priede pateiktą valgiaraščio formos pavyzdį. Visi valgiaraščio lapai turi būti sunumeruoti (išskyrus titulinį) ir patvirtinti vadovo parašu ir spaudu, jei vadovas jį turi. Valgiaraštis turi būti aiškus (nurodyta tiksli patiekalų ar maisto produktų išėiga, pateikta visa reikalinga informacija be braukymų ar taisymų).“

14.2 Pakeistas 2.10 papunktis:

„2.10. ar valgiaraščiai sudaryti pagal reikalavimus ~~ne mažiau kaip 15 darbo dienų laikotarpiui~~ (Tvarkos aprašo **46** ir 47 punktai).“

Paaiškinimas – patikslinta, kad prižiūrint maitinimo organizavimo atitiktį Tvarkos apraše nustatytiems reikalavimams, **papildyta 46 punktu**, kuris nurodo, kad: „Vaikų maitinimo valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į rekomenduojamas paros normas bei į vaikų buvimo įstaigoje trukmę. Valgiaraščių energinė ir maistinė vertė nuo rekomenduojamų paros normų gali nukrypti ne daugiau nei penkis procentus.“ Papunktis sutrumpintas, nes ta pati informacija minima 47 punkte.

15. Pakeistas 5 priedas:

15.1. Pakeistas 4.2 papunktis:

„4.2.	Kita duona, duonos ir pyrago gaminiai	5	1	5"
-------	--	---	---	----

Paaiškinimas – „**Pyrago**“ – batonas ir jo gaminiai atitinkantys cukraus, druskos, skaidulinių medžiagų kiekį.

15.2. papildytas nauju 4.5 papunkčiu:

„4.5.	Ekstruduoti ar pūsti pyrago gaminiai (javinukai, duoniukai, trapučiai ir pan.)	16	1	-“
-------	---	----	---	----

Paaiškinimas – išskirta atskira **ekstruduotų ar pūstų pyrago gaminių** grupė, tai produktai, kurie nėra verdami, skrudinami ar spraginami riebaluose (javinukai, duoniukai, trapučiai ir pan.).

16. Pakeistas 46 punktas:

16. Pakeistas 6 priedo 10.1 papunktis:

„10.1. Šaltųjų patiekalų gaminimui **ir pagamintų patiekalų paskaninimui** naudojamas šalto spaudimo nerafinuotas aliejus (rapsų, alyvuogių, linų sėmenų ir kt.).“

Paaiškinimas – rekomenduojama gyvūninės kilmės riebalus dažniau pakeisti į augalinės kilmės riebalus ir pagamintų patiekalų paskaninimui pvz.: košes paskanintas sviestu keisti į šalto spaudimo aliejų.

17. Pakeistas 7 priedo 10 punktas:

17. Pakeistas 7 priedo 10 punktas:

„10. Šlifuoti ryžiai (išskyrus plikytus ryžius) ir jų patiekalai	Ne daugiau kaip 2 kartus/sav.	Ne daugiau kaip 2 kartus/sav.	Ne daugiau kaip 1 kartas/sav.“
--	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------------

Paaiškinimas – „(išskyrus plikytus ryžius)“ – plikytų ryžių patiekimo dažnumas nėra ribojamas.